

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (seitsemäs jaosto)

25 päivänä toukokuuta 2023*

Ennakkoratkaisupyyntö – Turvapaikkapolitiikka – Kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista koskevat yhteiset menettelyt – Direktiivi 2013/32/EU – 33 artiklan 2 kohdan d alakohta – Hakemuksen tutkintamenettely – Hakemukset, joilta puuttuvat tutkittavaksi ottamisen edellytykset – Myöhempi hakemus – Vapaaehtoinen paluu ja maastapoistaminen

Asiassa C-364/22,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Verwaltungsgericht Minden (Mindenin hallintotuomioistuin, Saksa) on esittänyt 2.3.2022 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 7.6.2022, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

J.B.,

S.B. ja

F.B., lakimääräisinä edustajinaan J.B. ja S.B.,

vastaan

Saksan liittotasavalta,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (seitsemäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. L. Arastey Sahún sekä tuomarit N. Wahl ja J. Passer (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: N. Emiliou,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Saksan hallitus, asiamiehinään J. Möller ja A. Hoesch,
- Puolan hallitus, asiamiehenään B. Majczyna,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

– Euroopan komissio, asiamiehinään J. Hottiaux ja H. Leupold,
päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista koskevista yhteisistä menettelyistä 26.6.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/32/EU (EUVL 2013, L 180, s. 60) 33 artiklan 2 kohdan d alakohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat yhtäältä J.B., S.B. ja heidän tyttärensä F.B. ja toisaalta Saksan liittotasavalta ja joka koskee heidän turvapaikkahakemustensa jättämistä tutkimatta, koska niiltä puuttuvat tutkittavaksi ottamisen edellytykset.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Direktiivi 2004/83/EY

- 3 Kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelyä pakolaisiksi tai muuta kansainvälistä suojelua tarvitseviksi henkilöiksi koskevista vähimmäisvaatimuksista sekä myönnetyn suojelun sisällöstä 29.4.2004 annetun neuvoston direktiivin 2004/83/EY (EUVL 2004, L 304, s. 12) V lukuun, jonka otsikko oli ”Toissijaisen suojelun edellytykset”, sisältyneessä 15 artiklassa, jonka otsikko oli ”Vakava haitta”, säädettiin seuraavaa:

”Vakavalla haitalla tarkoitetaan seuraavia:

- a) kuolemanrangaistus tai teloitus; tai
 - b) hakijan alkuperämaassa kokema kidutus tai epäinhimillinen tai halventava kohtelu tai rangaistus; tai
 - c) siviilihenkilön henkeä tai ruumiillista koskemattomuutta uhkaava vakava ja henkilökohtainen vaara, joka johtuu mielivaltaisesta väkivallasta kansainvälisen tai maan sisäisen aseellisen selkkauksen yhteydessä.”
- 4 Direktiivin 17 artiklassa, jonka otsikko oli ”Poissulkeminen”, säädettiin perusteista, joiden nojalla kolmannen maan kansalainen tai kansalaisuudeton henkilö voitiin sulkea pois niiden henkilöiden joukosta, jotka voivat saada toissijaista suojelua.
 - 5 Saman direktiivin 18 artiklassa, jonka otsikko oli ”Toissijaisen suojeluaseman myöntäminen”, säädettiin seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on myönnettävä toissijainen suojeluasema sellaiselle kolmannen maan kansalaiselle tai kansalaisuudettomalle henkilölle, joka voi saada toissijaista suojelua II ja V luvun mukaisesti.”

- 6 Direktiivi 2004/83 on kumottu vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetyn suojelun sisällölle 13.12.2011 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2011/95/EU (EUVL 2011, L 337, s. 9).

Direktiivi 2013/32

- 7 Direktiivin 2013/32 2 artiklassa, jonka otsikko on ”Määritelmät”, säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

--

- b) ’kansainvälistä suojelua koskevalla hakemuksella’ tai ’hakemuksella’ kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön esittämää pyyntöä saada suojelua jostakin jäsenvaltiosta, kun hakijan voidaan katsoa hakevan pakolaisasemaa tai toissijaista suojeluasemaa ja kun hakija ei nimenomaisesti pyydä direktiivin [2011/95] soveltamisalan ulkopuolelle jäävää muunlaista suojelua, jota voidaan pyytää erikseen;

--

- e) ’lainvoimaisella päätöksellä’ päätöstä siitä, myönnetäänkö kolmannen maan kansalaiselle tai kansalaisuudettomalle henkilölle direktiivin [2011/95] mukainen pakolaisasema tai toissijainen suojeluasema ja johon ei enää sovelleta tämän direktiivin V luvussa säädettyjä oikeussuojakeinoja riippumatta siitä, vaikuttavatko nämä oikeussuojakeinot siten, että hakijat saavat jäädä asianomaisen jäsenvaltion alueelle odottamaan asiansa ratkaisua;

--

- q) ’myöhemmällä hakemuksella’ kansainvälistä suojelua koskevaa uutta hakemusta, joka tehdään sen jälkeen, kun aiemmasta hakemuksesta on tehty lainvoimainen päätös, mukaan lukien tapaukset, joissa hakija on nimenomaisesti peruuttanut hakemuksensa, ja tapaukset, joissa määrittävä viranomainen on hylännyt hakemuksen, joka on implisiittisesti peruutettu 28 artiklan 1 kohdan mukaisesti.”

- 8 Direktiivin 2013/32 33 artiklan, jonka otsikko on ”Hakemukset, joilta puuttuvat tutkittavaksi ottamisen edellytykset”, 2 kohdan d alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot voivat katsoa kansainvälistä suojelua koskevalta hakemukselta puuttuvan tutkittavaksi ottamisen edellytykset ainoastaan, jos:

--

- d) hakemus on myöhempi hakemus, johon liittyen ei ole ilmennyt tai johon liittyen hakija ei ole esittänyt uusia tosiseikkoja tai perusteita, jotka liittyvät sen selvittämiseen, voidaanko hakijaa pitää direktiivin [2011/95] nojalla kansainvälistä suojelua saavana henkilönä”.

9 Direktiivin 2013/32 40 artiklassa, jonka otsikko on ”Myöhempi hakemus”, säädetään seuraavaa:

”1. Jos jäsenvaltiossa kansainvälistä suojelua hakenut henkilö antaa lisäselvityksiä tai tekee myöhemmän hakemuksen samassa jäsenvaltiossa, tämän jäsenvaltion on tutkittava nämä lisäselvitykset tai myöhemmän hakemuksen aineisto edellisen hakemuksen tutkinnan tai hakemuksen perusteella annettua päätöstä koskevan uudelleentarkastelun tai muutoksenhaun yhteydessä edellyttäen, että toimivaltaiset viranomaiset voivat tällöin ottaa huomioon kaikki lisäselvityksiin tai myöhempään hakemukseen liittyvät tosiseikat ja harkita niitä.

2. Jotta voidaan tehdä päätös 33 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettua kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen ottamisesta tutkittavaksi, kansainvälistä suojelua koskeva myöhempi hakemus tutkitaan ensin alustavasti sen toteamiseksi, onko ilmennyt tai onko hakija esittänyt uusia seikkoja tai perusteita, jotka liittyvät sen selvittämiseen, voidaanko hakijaa pitää direktiivin [2011/95] nojalla kansainvälistä suojelua saavana henkilönä.

3. Jos 2 kohdassa tarkoitettua alustavan tutkinnan tuloksena todetaan, että sellaisia uusia seikkoja tai perusteita on ilmennyt tai että hakija on esittänyt sellaisia uusia seikkoja tai perusteita, jotka lisäävät merkittävästi sen todennäköisyyttä, että hakijaa pidetään direktiivin [2011/95] nojalla kansainvälistä suojelua saavana henkilönä, hakemuksen tutkintaa on jatkettava II luvun mukaisesti. Jäsenvaltiot voivat lisäksi säätää muita perusteita, joiden nojalla myöhemmän hakemuksen tutkintaa on jatkettava.

– –”

Dublin III -asetus

10 Kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteiden ja -menettelyjen vahvistamisesta 26.6.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 604/2013 (EUVL 2013, L 180, s. 31; jäljempänä Dublin III -asetus) 19 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Edellä 18 artiklan 1 kohdan c ja d alakohdassa yksilöidyt velvollisuudet lakkaavat olemasta voimassa, kun hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio voi silloin, kun sitä pyydetään ottamaan takaisin hakija tai muu 18 artiklan 1 kohdan c tai d alakohdassa tarkoitettu henkilö, osoittaa, että asianomainen henkilö on poistunut jäsenvaltioiden alueelta hakemuksen peruuttamisen tai hylkäämisen jälkeen tehdyn tehdyn palauttamispäätöksen tai annetun maastapoistamismääräyksen nojalla.

Toimeenpannun maastapoistamisen jälkeen jätettyä hakemusta pidetään uutena hakemuksena, jonka osalta aloitetaan uusi menettely sen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämiseksi.”

Saksan oikeus

Turvapaikkalaki

- 11 Turvapaikkalain (Asylgesetz; BGBl. 2008 I, s. 1798), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiaan, 29 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Turvapaikkahakemus jätetään tutkimatta, jos

5. uutta turvapaikkamenettelyä ei 71 §:ssä tarkoitetun myöhemmän hakemuksen tai 71a §:ssä tarkoitetun toisen hakemuksen tapauksessa ole toteutettava.”

- 12 Kyseisen lain 71 §:n, jonka otsikko on ”Myöhempi hakemus”, 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Jos ulkomaalainen tekee uuden turvapaikkahakemuksen (myöhempi hakemus) sen jälkeen, kun aiempi turvapaikkahakemus on peruutettu tai se on hylätty lainvoimaisella päätöksellä, on uusi turvapaikkamenettely toteutettava vain, jos hallintomenettelylain [(Verwaltungsverfahrensgesetz; BGBl. 2013 I, s. 102)] 51 §:n 1–3 momentissa tarkoitetut edellytykset täyttyvät, minkä tutkiminen kuuluu Bundesamt [für Migration und Flüchtlingen (liittovaltion maahanmuutto- ja pakolaisvirasto, Saksa)] tehtäviin. – –”

Hallintomenettelylaki

- 13 Hallintomenettelylain, sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiaan, 51 §:n, jonka otsikko on ”Menettelyn aloittaminen uudelleen”, 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Viranomaisten on asianomaisen vaatimuksesta päätettävä hallintotoimen, johon ei voida enää hakea muutosta, kumoamisesta tai muuttamisesta, kun

1. hallintotoimen perustana oleva tosiasiallinen tai oikeudellinen tilanne on myöhemmin muuttunut asianomaisen eduksi
2. on olemassa uusia todisteita, jotka olisivat johtaneet asianomaisen kannalta edullisempaan ratkaisuun

– –”

Laki ulkomaalaisten oleskelusta

- 14 Ulkomaalaisten oleskelusta annetun lain (Aufenthaltsgesetz; BGBl. 2008 I, s. 162), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiaan (jäljempänä ulkomaalaisten oleskelusta annettu laki), 60 §:n, jonka otsikko on ”Maastapoistamiskielto”, 2, 3, 5 ja 7 momentissa säädetään seuraavaa:

”(2) Ulkomaalaista ei saa poistaa maasta valtioon, jossa tämä ulkomaalainen on konkreettisessa vaarassa joutua kidutuksen taikka epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen kohteeksi.

(3) Ulkomaalaista ei saa poistaa maasta valtioon, jos tämä valtio etsii ulkomaalaista rikoksen johdosta ja häntä uhkaa tuomitseminen kuolemanrangaistukseen tai kuolemanrangaistuksen täytäntöönpano. – –

--

(5) Ulkomaalaista ei saa poistaa maasta, mikäli [ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun yleissopimuksen] soveltamisesta seuraa, että maasta poistaminen ei ole sallittua.

--

(7) Ulkomaalaisen poistamisesta maasta toiseen valtioon on luovuttava, jos kyseistä ulkomaalaista uhkaa siellä terveyteen, henkeen tai vapauten kohdistuva huomattava ja konkreettinen vaara. Ulkomaalaisen poistamisesta maasta toiseen valtioon on luovuttava, jos hän on siellä siviiliväestöön kuuluvana alttiina huomattavalle henkilökohtaiselle terveyteen tai henkeen kohdistuvalla vaaralla kansainvälisen tai maan sisäisen aseellisen selkkauksen yhteydessä. Ensimmäisen ja toisen virkkeen mukaiset vaarat, joille väestö tai väestöryhmä, johon ulkomaalainen kuuluu, ovat yleisesti alttiina, on otettava huomioon 60a §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaisissa määräyksissä.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 15 Pääasian kantajat ovat Libanonin kansalaisia. J.B. tuli Saksaan marraskuussa 2000 ja haki turvapaikkaa 29.11.2000. Toimivaltainen virasto hylkäsi 13.12.2000 tämän hakemuksen ilmeisen perusteettomana ja totesi, ettei hänen maastapoistamiselleen ollut estettä. J.B. poistettiin 13.8.2001 maasta Libanoniin.
- 16 Pääasian kantajat saapuivat Saksaan maaliskuussa 2010 ja hakivat turvapaikkaa 29.3.2010. Toimivaltainen virasto hylkäsi S.B:n ja F.B:n hakemukset 18.5.2010 tekemällään päätöksellä ja totesi, etteivät pakolaisaseman myöntämisedellytykset täyttyneet ja ettei heidän maastapoistamiselleen ollut estettä. Toimivaltainen virasto hylkäsi 4.10.2010 tekemällään päätöksellä J.B:n hakemuksen uuden turvapaikkamenettelyn aloittamisesta. Pääasian kantajat poistuivat 17.3.2011 vapaaehtoisesti Saksasta ja palasivat Libanoniin.
- 17 Pääasian kantajat saapuivat uudelleen Saksaan tammikuussa 2021. He tekivät 11.2.2021 turvapaikkahakemukset, jotka perustuivat pääasiallisesti siihen, ettei heidän tilanteensa ollut turvallinen Libanonissa. Toimivaltainen virasto jätti 11.8.2021 tekemällään päätöksellä nämä hakemukset tutkimatta, koska niiltä puuttuivat tutkittavaksi ottamisen edellytykset. Kyseinen virasto myös hylkäsi edellisessä kohdassa tarkoitettujen päätösten muuttamisvaatimukset, määräsi pääasian kantajat poistumaan Saksan alueelta sillä uhalla, että heidät poistettaisiin maasta Libanoniin, ja määräsi 30 kuukauden pituisen maahantulo- ja oleskelukiellon kyseisen maastapoistamisen ajankohdasta lukien.
- 18 Pääasian kantajat nostivat 18.8.2021 kyseisestä päätöksestä kanteen vedoten siihen, että he olivat viettäneet yli kymmenen vuotta Libanonissa ja että tilanne tässä maassa oli muuttunut heidän paluunsa jälkeen.

- 19 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa tältä osin, että pääasian kantajat eivät ole tähän mennessä esittäneet sellaisia uusia tosiseikkoja tai todisteita, jotka olisivat perusteena uuden turvapaikkamenettelyn aloittamiselle.
- 20 Pääasian vastaajan mielestä 11.2.2021 päivätyt turvapaikkahakemukset on luokiteltava erityisesti direktiivin 2013/32 2 artiklan q alakohdan ja 33 artiklan 2 kohdan d alakohdan kannalta ”myöhemmiksi hakemuksiksi”. Paluu alkuperämaahan ei riitä toteamukseen, jonka mukaan kyseessä on viimeksi mainitussa säännöksessä tarkoitettu uusi tosiseikka tai peruste.
- 21 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on määrännyt, että kanteella, jonka pääasian kantajat ovat nostaneet 11.8.2021 tehdyssä päätöksessä annetusta määräyksestä poistua Saksan alueelta, on lykkäävä vaikutus.
- 22 Tässä tilanteessa Verwaltungsgericht Minden (Mindenin hallintotuomioistuin, Saksa) on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Onko direktiivin [2013/32] 33 artiklan 2 kohdan d alakohtaa tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle säännökselle, jonka mukaan uudelta kansainvälistä suojelua koskevalta hakemukselta on katsottava puuttuvan tutkittavaksi ottamisen edellytykset riippumatta siitä, onko hakija kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen hylkäämisen jälkeen ja ennen uuden kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen jättämistä palannut alkuperämaahansa?
- 2) Onko ensimmäiseen kysymykseen vastaamisen kannalta merkitystä sillä, onko kyseinen hakija poistettu maasta vai onko hän palannut alkuperämaahansa vapaaehtoisesti?
- 3) Onko direktiivin [2013/32] 33 artiklan 2 kohdan d alakohtaa tulkittava siten, että se estää jäsenvaltiota katsomasta, että uudelta kansainvälistä suojelua koskevalta hakemukselta puuttuvat tutkittavaksi ottamisen edellytykset, jos aiemmasta hakemuksesta tehdyllä päätöksellä ei tosin ratkaistu toissijaisen suojeluaseman myöntämistä mutta siinä tutkittiin maastapoistamiskiellon perusteita, ja tämä tutkinta on sisällöllisesti rinnastettavissa toissijaisen suojeluaseman myöntämisen tutkimiseen?
- 4) Ovatko maastapoistamiskiellon perusteiden tutkinta ja toissijaisen suojeluaseman myöntämisen tutkinta rinnastettavissa toisiinsa, jos maastapoistamiskiellon perusteiden tutkinnan yhteydessä oli tarkasteltava kumulatiivisesti sitä, uhkaako kyseistä hakijaa maassa, johon hänet on tarkoitus poistaa,
- a) kidutuksen tai epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen konkreettinen vaara
- b) tuomitseminen kuolemanrangaistukseen tai tällaisen rangaistuksen täytäntöönpano
- c) ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn [Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun] yleissopimuksen rikkominen
- d) terveyteen, henkeen tai vapauteen kohdistuva huomattava ja konkreettinen vaara
- vai onko hän
- e) siviiliväestöön kuuluvana alttiina huomattavalle henkilökohtaiselle terveyteen tai henkeen kohdistuvalle vaaralle kansainvälisen tai maan sisäisen aseellisen selkkauksen yhteydessä?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen ja toinen kysymys

- 23 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuimien tiedustele ensimmäisellä ja toisella kysymyksellään, jotka on tutkittava yhdessä, pääasiallisesti, onko yhtäältä direktiivin 2013/32 33 artiklan 2 kohdan d alakohdasta tulkittava siten, että se on esteenä sille, että kansainvälistä suojelua koskeva myöhempi hakemus jätetään tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisen takia tutkimatta siitä riippumatta, onko hakija palannut alkuperämaahansa kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksensa hylkäämisen jälkeen ja ennen kuin hän on tehnyt kyseisen myöhemmän hakemuksen kansainvälisestä suojelusta, ja se tiedustele toisaalta, onko tässä yhteydessä vaikutusta sillä, onko mainittu hakija poistettu maasta vai onko hän vapaaehtoisesti palannut alkuperämaahansa.
- 24 On palautettava mieleen, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan direktiivin 2013/32 33 artiklan 2 kohdassa luetellaan tyhjentävästi tilanteet, joissa jäsenvaltiot voivat katsoa kansainvälistä suojelua koskevalta hakemukselta puuttuvan tutkittavaksi ottamisen edellytykset (tuomio 19.3.2020, *Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tomba)*, C-564/18, EU:C:2020:218, 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 25 Näihin tilanteisiin kuuluu kyseisessä 33 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettu tilanne, jossa asianomainen hakemus on myöhempi hakemus, joka ei sisällä mitään sellaisia uusia tosiseikkoja tai perusteita, jotka liittyisivät sen selvittämiseen, voidaanko hakijaa pitää direktiivin 2011/95 nojalla kansainvälistä suojelua saavana henkilönä.
- 26 Direktiivin 2013/32 2 artiklan q alakohdassa käsitteen ”myöhempi hakemus” määritellään tarkoittavan kansainvälistä suojelua koskevaa uutta hakemusta, joka tehdään sen jälkeen, kun aiemmasta hakemuksesta on tehty lainvoimainen päätös.
- 27 Tässä määritelmässä toistetaan siten käsitteet ”kansainvälistä suojelua koskeva hakemus” ja ”lainvoimainen päätös”, jotka myös määritellään kyseisen direktiivin 2 artiklassa, nimittäin ensin mainittu tämän artiklan b alakohdassa ja jälkimmäinen sen e alakohdassa (tuomio 22.9.2022, *Saksan valtio (Tanskan hylkäämä turvapaikkahakemus)*, C-497/21, EU:C:2022:721, 41 kohta).
- 28 Ensinnäkin käsite ”kansainvälistä suojelua koskeva hakemus” tai ”hakemus” määritellään kyseisen direktiivin 2 artiklan b alakohdassa siten, että sillä tarkoitetaan kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön esittämää pyyntöä saada suojelua jostakin jäsenvaltiosta, kun hakijan voidaan katsoa hakevan direktiivissä 2011/95 tarkoitettua pakolaisasemaa tai toissijaista suojeluasemaa.
- 29 Ennakkoratkaisupyynnön sisältyvien tietojen mukaan pääasian kantajat ovat tehneet tällaisia hakemuksia useaan otteeseen.
- 30 Toiseksi direktiivin 2013/32 2 artiklan e alakohdassa lainvoimaisen päätöksen käsitteen määritellään tarkoittavan päätöstä siitä, myönnetäänkö kolmannen maan kansalaiselle tai kansalaisuudettomalle henkilölle direktiivin 2011/95 mukainen pakolaisasema tai toissijainen suojeluasema, jolloin tähän päätökseen ei enää sovelleta direktiivin 2013/32 V luvussa säädetyt oikeussuojakeinoja.

- 31 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että toimivaltainen kansallinen viranomainen on tehnyt tällaisen lainvoimaisen päätöksen kaikkien pääasian kantajien osalta.
- 32 Lisäksi on todettava, että turvapaikanhakijan väliaikaisella paluulla alkuperämaahansa kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen hylkäämisen jälkeen ei ole vaikutusta uuden turvapaikkahakemuksen luokitteluun direktiivin 2013/32 2 artiklan q alakohdassa tarkoitettuksi ”myöhemmäksi hakemukseksi”.
- 33 Kyseisen direktiivin 33 artiklan 2 kohdan d alakohdan ja 2 artiklan q alakohdan sanamuodossa ei nimittäin mainita tällaista paluuta merkityksellisenä kriteerinä sen määrittämiseksi, onko uusi kansainvälistä suojelua koskeva hakemus myöhempi hakemus ja voidaanko se sellaisenaan jättää tutkimatta, koska siltä puuttuvat tutkittavaksi ottamisen edellytykset.
- 34 On kyllä niin, että jos on ilmennyt tai hakija on esittänyt direktiivin 2013/32 33 artiklan 2 kohdan d alakohdassa ja 40 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja uusia kansainvälistä suojelua koskevaan hakemukseen liittyviä tosiseikkoja tai perusteita, hakemuksen asiasisältö on tutkittava uudelleen. Vastaavasti sillä, että hakija on ennen kyseisen myöhemmän hakemuksen tekemistä oleskellut alkuperämaassaan, voi olla vaikutusta suoritettavaan vaaran arviointiin ja siis kansainvälisen suojelun myöntämistä koskevaan päätökseen, esimerkiksi, jos hakija on altistunut siellä vaaraan joutua vainotuksi. Pelkästään se seikka, että henkilö on palannut alkuperämaahan, ei kuitenkaan välttämättä sellaisenaan merkitse mainituissa säännöksissä tarkoitettua ”uuden tosiseikan tai perusteen” olemassaoloa.
- 35 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin selittää kuitenkin ennakkoratkaisupyynnössään esittävänsä ensimmäisen ja toisen kysymyksensä niiden näkökohtien johdosta, jotka sisältyvät julkisasiamies Saugmandsgaard Øen ratkaisuehdotuksen L.R. (Norjan hylkäämä turvapaikkahakemus) 34 kohtaan ja sitä seuraaviin kohtiin ja joiden mukaan direktiivin 2013/32 33 artiklan 2 kohdan d alakohtaa, luettuna yhdessä tämän direktiivin 2 artiklan q alakohdan kanssa, olisi tulkittava siten, että kansainvälistä suojelua koskevaa hakemusta ei voida jättää tutkimatta ”myöhemmänä hakemuksena”, kun hakija on poistettu maasta alkuperämaahansa ennen hakemuksen esittämistä. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa myös, ettei unionin tuomioistuin lausunut näistä näkökohdista 20.5.2021 antamassaan tuomiossa L.R. (Norjan hylkäämä turvapaikkahakemus) (C-8/20, EU:C:2021:404).
- 36 Tältä osin on huomattava, että mainitut näkökohdat perustuivat pääasiallisesti Dublin III -asetuksen 19 artiklan 3 kohdan toiseen alakohtaan, kuten kyseisen ratkaisuehdotuksen erityisesti 38 ja 47 kohdasta ilmenee. Mainituissa säännöksissä säädetään, että hakijan toimeenpannun maastapoistamisensa jälkeen jättämää hakemusta on pidettävä uutena hakemuksena, jonka osalta aloitetaan uusi menettely sen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämiseksi.
- 37 Kysymys siitä, onko turvapaikkahakemusta pidettävä Dublin III -asetuksessa tarkoitettuna ”uutena hakemuksena”, on erotettava siitä kysymyksestä, onko tämä hakemus luokiteltava direktiivin 2013/32 2 artiklan q alakohdassa ja 33 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettuksi ”myöhemmäksi hakemukseksi”. On nimittäin niin, että jos hakija tulee uudelleen Euroopan unionin alueelle, hakemuksen luokittelu kyseisen asetuksen 19 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettuksi ”uudeksi hakemukseksi” on mainitun asetuksen yhteydessä rajattu ulottuvuudeltaan koskemaan tässä asetuksessa säädettyä menettelyä kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämiseksi.

- 38 Lisäksi se, että katsottaisiin, että riippumatta suojelutarpeeseen liittyvien uusien seikkojen tai perusteiden olemassaolosta, hakijan paluu alkuperämaahansa hänen ensimmäisen ja hänen uuden kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksensa välillä edellyttää järjestelmällisesti hänen myöhemmän hakemuksensa asiasisällön tutkintaa, merkitsisi sellaisen erityisen perusteen lisäämistä, joka sulkisi pois tutkimattajättämispäätöksen tekemisen mainitun kaltaisessa tilanteessa, koska direktiivin 2013/32 33 artiklan 2 kohdan d alakohdassa edellytetään asiasisällön tutkintaa ainoastaan uusien seikkojen tai perusteiden esiintymisen yhteydessä eli tapauskohtaisesti.
- 39 Lisäksi on niin, että koska kansainvälisen suojelun hakijan väliaikaisella paluulla alkuperämaahansa ei ole vaikutusta direktiivin 2013/32 33 artiklan 2 kohdan d alakohdan tulkintaan ja soveltamiseen, myös se seikka, että hakija on vapaaehtoisesti poistunut asianomaisen jäsenvaltion alueelta tai että hänet on poistettu maasta, on tältä osin välttämättä merkityksetön.
- 40 Edellä esitetystä seuraa, että ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2013/32 33 artiklan 2 kohdan d alakohtaa on tulkittava siten, että se ei ole esteenä sille, että kansainvälistä suojelua koskeva myöhempi hakemus jätetään sen tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisen takia tutkimatta siitä riippumatta, onko yhtäältä hakija palannut alkuperämaahansa kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksensa hylkäämisen jälkeen ja ennen kuin hän on tehnyt kyseisen myöhemmän hakemuksen kansainvälisestä suojelusta ja onko toisaalta tällainen paluu ollut vapaaehtoista vai toteutettu pakkokeinoin.

Kolmas ja neljäs kysymys

- 41 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kolmannella ja neljännellä kysymyksellään, jotka on käsiteltävä yhdessä, pääasiallisesti, onko direktiivin 2013/32 33 artiklan 2 kohdan d alakohtaa tulkittava siten, että se on esteenä sille, että jäsenvaltio jättää kansainvälistä suojelua koskevan myöhemmän hakemuksen sen tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisen takia tutkimatta, jos aiemmasta hakemuksesta tehty päätös ei koskenut toissijaisen suojeluaseman myöntämistä mutta se tehtiin maastapoistamiskiellon perusteiden olemassaolon tutkinnan jälkeen ja tämä tutkinta vastaa pääasiallisesti toissijaisen suojeluaseman myöntämiseksi suoritettavaa tutkintaa. Jos tällaista estettä ei ole, kyseinen tuomioistuin tiedustelee, voidaanko mainittuja tutkintoja pitää toisiinsa rinnastettavina.
- 42 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että näitä kysymyksiä on tarkasteltava ottaen huomioon se, että Saksan lainsäätäjät on luonut toissijaiseen suojeluun perustuvan itsenäisen aseman vasta 1.12.2013 alkaen. Ennen tätä ajankohtaa silloin, kun direktiivin 2004/83 15 artiklassa tarkoitetut edellytykset täyttyivät, turvapaikka-asioissa toimivaltainen kansallinen viranomaisen totesi maastapoistamiskiellon perusteiden olemassaolon ulkomaalaisten oleskelusta annetun lain 60 §:n 2 ja 3 momentin ja 7 momentin toisen virkkeen perusteella. Jollei direktiivin 2004/83 17 artiklaan perustuneiden poissulkemisperusteiden tutkinnasta muuta johtunut, kyseinen toteamus johti sitten oleskeluoikeuden alalla annettavien oikeuksien myöntämiseen toissijaisen suojelun saajille. Koska kyseinen viranomaisen sovelsi tältä osin samaa ”tutkintalinjaa” kuin direktiivin 2004/83 15 ja 18 artiklassa edellytettiin sen selvittämiseksi, oliko toissijaista suojelua myönnettävä, tästä seurasi, että maastapoistamiskiellon määrittämisen evänneen päätöksen ja toissijaisen suojeluaseman myöntämisen evänneen päätöksen seuraukset olivat identtiset.

- 43 Tässä yhteydessä on todettava ensinnäkin, että ulkomaalaisten oleskelusta annetun lain 60 §:n 2 ja 3 momenttiin ja 7 momentin toiseen virkkeeseen perustunut maastapoistamiskiellon perusteiden olemassaolon tutkinta, sellaisena kuin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on sen kuvannut, oli sisällöllisesti rinnastettavissa direktiivin 2004/83 15 artiklassa säädettyyn tutkintaan ja antoi hakijoille vastaavantasoisien suojan.
- 44 On kuitenkin todettava toiseksi, että ulkomaalaisten oleskelusta annetun lain 60 §:n 7 momentin toinen virke ei sisältänyt nimenomaista mainintaa direktiivin 2004/83 15 artiklan c alakohdassa tarkoitettusta kriteeristä, joka koski mielivaltaisesta väkivallasta johtuvan vaaran olemassaoloa. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen selityksistä kuitenkin ilmenee, että kyseistä kansallista säännöstä oli tulkittava ottamalla huomioon kyseinen 15 artiklan c alakohta, joka mainitulla säännöksellä nimenomaisesti oli saatettu osaksi Saksan oikeusjärjestystä. Erityisesti on huomattava, että Bundesverwaltungsgerichtin (liittovaltion ylin hallintotuomioistuin, Saksa) 24.6.2008 antaman tuomion mukaan kyseisen 60 §:n 7 momentin toisen virkkeen oli katsottava sisältävän kyseisen kriteerin. Saksan oikeuskäytännön ja hallintokäytännön mukaan on niin, että tulkittaessa kyseisessä 60 §:n 7 momentin toisessa virkkeessä säädettyä maastapoistamiskiellon perustetta kaikki mainitussa 15 artiklan c alakohdassa säädetty kriteerit oli otettava huomioon.
- 45 Kuten tämän tuomion 25–27 ja 30 kohdasta pääasiallisesti ilmenee, direktiivin 2013/32 33 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettu myöhemmän hakemuksen käsite liittyy sellaisen aikaisemman lainvoimaisen päätöksen olemassaoloon, jossa vahvistetaan muun muassa, onko hakijalla oikeus saada toissijainen suojeluasema.
- 46 Vaikka nyt käsiteltävässä asiassa pääasian kantajien aiemmista hakemuksista tehdyt päätökset eivät koskeneetkaan toissijaisen suojeluaseman myöntämistä, ne tehtiin sen jälkeen, kun oli tutkittu, oliko maastapoistamiskiellon perusteita olemassa ulkomaalaisten oleskelusta annetun lain 60 §:n 2 ja 3 momentin ja 7 momentin toisen virkkeen mukaisesti; tällainen tutkinta on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen selitysten mukaan sisällöllisesti rinnastettavissa toissijaisen suojeluaseman myöntämiseksi suoritettavaan tutkintaan.
- 47 Edellä esitetystä seuraa, että kolmanteen ja neljänteen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2013/32 33 artiklan 2 kohdan d alakohtaa on tulkittava siten, että se ei ole esteenä sille, että jäsenvaltio jättää kansainvälistä suojelua koskevan myöhemmän hakemuksen sen tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisen takia tutkimatta, jos aiemmasta hakemuksesta tehty päätös ei koskenut toissijaisen suojeluaseman myöntämistä mutta se tehtiin maastapoistamiskiellon perusteiden olemassaolon tutkinnan jälkeen ja tämä tutkinta on sisällöllisesti rinnastettavissa toissijaisen suojeluaseman myöntämiseksi suoritettavaan tutkintaan.

Oikeudenkäyntikulut

- 48 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (seitsemäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista koskevista yhteisistä menettelyistä 26.6.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/32/EU 33 artiklan 2 kohdan d alakohtaa

on tulkittava siten, että

se ei ole esteenä sille, että kansainvälistä suojelua koskeva myöhempi hakemus jätetään sen tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisen takia tutkimatta siitä riippumatta, onko yhtäältä hakija palannut alkuperämaahansa kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksensa hylkäämisen jälkeen ja ennen kuin hän on tehnyt kyseisen myöhemmän hakemuksen kansainvälisestä suojelusta ja onko toisaalta tällainen paluu ollut vapaaehtoista vai toteutettu pakkokeinoin.

2) Direktiivin 2013/32 33 artiklan 2 kohdan d alakohtaa

on tulkittava siten, että

se ei ole esteenä sille, että jäsenvaltio jättää kansainvälistä suojelua koskevan myöhemmän hakemuksen sen tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisen takia tutkimatta, jos aiemmasta hakemuksesta tehty päätös ei koskenut toissijaisen suojeluaseman myöntämistä mutta se tehtiin maastapoistamiskiellon perusteiden olemassaolon tutkinnan jälkeen ja tämä tutkinta on sisällöllisesti rinnastettavissa toissijaisen suojeluaseman myöntämiseksi suoritettavaan tutkintaan.

Allekirjoitukset